

Posudek na disertační práci Michaely Chocholové

„Život a dílo Wilhelma Matzky (1798 – 1891)“

Předložená disertační práce je věnována životu a dílu jednoho z významných představitelů německé matematiky působícího v českém prostředí. Wilhelm Matzka byl mj. profesorem matematiky na pražské technice a univerzitě a též autorem řady monografií, učebnic, odborných článků matematických i z řady příbuzných oborů.

Práce pokračuje v trendu, kdy je popisován vývoj vyučování matematice v souvislosti s dílem a životními osudy významných osobností naší matematické komunity (připomeňme již obhájené práce věnované F. J. Studničkoví, K. Rychlíkovi, V. Kořínkovi a L. S. Riegrovi).

Podle názoru oponenta bylo zpracování obdobného textu věnovaného W. Matzkovi pro autorku ještě relativně obtížnější než u výše uvedených prací, neboť větší časová vzdálenost implikuje obtížnější dostupnost materiálů, neexistují pamětníci a zejména bylo poprvé zpracováváno dílo německy přednášejícího a píšícího autora.

Autorka se s těmito okolnostmi vyrovnala podle mého názoru skvěle. Vznik takto fundovaného díla byl možný díky dlouhodobým studijním pobytům ve Vídni, podrobnému a pečlivému studiu archivních materiálů nacházejících se v České republice, Rakousku a Polsku. Bylo ovšem zapotřebí se seznámit i s celkovými souvislostmi historickými, ale i se způsobem tehdejšího psaní matematických článků a s dobovou matematickou terminologií, se způsoby referování o člancích atd. Nezbytností bylo rovněž prostudovat některé práce Matzkových současníků. Aby práce obdobného charakteru vůbec mohla vzniknout, bylo nutné umět studovat materiály jak tištěné, tak i ručně psané v němčině 19. století. Nakonec je třeba vidět, že W. Matzka se věnoval i mezioborovým aktivitám (chronologie, fyzika atd.) a zpracování těchto témat kladlo na autorku další nároky.

Vznikl text zcela původní, přinášející nové vědecké poznatky v oblasti historie matematiky, resp. vyučování matematice. Autorka mohla navázat jen na krátké zprávy slovníkového charakteru – o to více je třeba si cenit, že vzniklo dílo podle názoru oponenta téměř definitivní. Korektní je posouzení Matzkových aktivit v jednotlivých oblastech matematiky, jimž se věnoval, i celkové posouzení W. Matzky jakožto matematika nikoli primárně tvůrčího, ale věnujícího se zejména učitelské činnosti, v níž byl ovšem velmi úspěšný a v mnohém přispěl k zařazení ve své době nových témat do výuky vysokoškolské, resp. středoškolské (kupř. komplexní čísla, determinanty atd.). Matzka, jak je v práci ukázáno, přinášel často originální postupy řešení již známých úloh, ukázky využití vyšší matematiky a

jeho texty byly inspirací i pro další matematiky jeho doby, pro středoškolské profesory a studenty. Je bezesporu zajímavé, že v r. 2010 byly u nás vydán reprinty Matzkových prací.

Práce je dobře strukturovaná a s rozsáhlým poznámkovým aparátem. Svým rozsahem (200 stran) splňuje požadavky kladené na disertační práci, obsahuje bohatý soubor příloh a splňuje také veškeré formální náležitosti, i grafická úroveň práce je vzorná. Podle mého názoru je předložená práce materiálem, který bude přínosný pro zájemce o historii matematiky, pro učitele středních a vysokých škol atd. Domnívám se proto, že by měla být vydána obdobně jako výše zmíněné disertační práce v edici Dějiny matematiky. V práci jsem našel jen několik málo drobných přehlédnutí a stylistických nedoplnění, jejichž seznam předávám autorce k příp. vylepšení textu.

Celkově hodnotím práci jako velmi hodnotnou a zdařilou s tím, že **splňuje požadavky kladené na disertační práce v příslušném oboru. Práce prokazuje schopnost autorky samostatně vědecky pracovat.**

Doporučuji ji k obhajobě.

V Plzni dne 20. září 2011

.....

Doc. RNDr. Jaroslav Hora, CSc.

oponent